

Quina bata?

D'aquell treball domèstic, d'aquelles dones

Una activitat artística comunitària de metodologies del descobrir.

Proposta original d'Eulàlia Grau i Costa, Andrea Martínez Arroyo i Joan Miquel Porquer Rigo. Amb la col·laboració d'artistes novells del Grau en Belles Arts de la Universitat de Barcelona en el curs 22-23.



Però de vegades les brometes...
...es paguen cares.

Però de vegades les brometes ... es paguen cares.
Il·lustració de Joan Garcia Junceda i Supervia,
«Junceda». Fragment de *Calendari d'En Patufet*
1922 (1921, p. 97), editat per Josep Bagañá.

Context de treball: *[Primera instantània]* En una exposició d'art trobem la fotografia «Tributo 1», de la sèrie *Tribute to la bata* (2020) de Lucía Herrero. L'escena presenta a tres dones de Villamierzo, un poble gallec i petit, dretes al bell mig d'un camp de blat ben groc i d'estiu. Totes tres vesteixen bata; sí, una *d'aquelles bates*. La de la qual ocupa el centre de la composició té un estampat de lleopard, que la camufla. Amb el cabell castany clar i amb aquest pentinat propi de les nostres avies, mira severament en direcció a l'espectador, o potser més enllà d'ell, com buscant. Les altres dues protagonistes porten ulleres de sol, però ella no. Els seus únics accessoris són una cadeneta d'or al coll i una escopeta de caça en les mans.

[Segona instantània] En una capsa de cartó de casa trobem una pila de llençols dels anys setanta, amb *aquells motius i estampats*. Els ha llegat algú sense adonar-se'n. Uns estan molt gastats, però altres són nous, reservats de forma eterna per substituir els primers –i ja sabem que això, això no acaba passant mai.

[Sincronia] Ambdues instantànies se sobreposen i ens parlen d'homenatge. Jocs parells i contrastats, estampats lluits i gastats, rastres de costums. La bata i els seus motius identifiquen a una persona que la vesteix per treballar i cuidar, parla d'economia i d'autosuficiència, parla de domesticitat. Teixit amb memòria. Ja ho tenim tot per començar.

Enunciat: confecciona la bata que descriu i opina sobre els referents d'aquelles dones i d'aquell treball domèstic a qui vols fer homenatge. Transporta-ho al teu propi cos.

Per a fer-ho:

Primera fase: de portes endins. Fes la teva bata, a la teva mida, per *homenatjar a*.

- * Reutilitza roba heretada, emprada, trobada perquè el material tingui una memòria de procedència incorporada, bé sigui de tipus històric o de tipus d'utilitat –d'on ve i què s'ha fet amb ella abans.
- * Fes un patró que s'ajusti a les mesures del teu cos, utilitzant bé el sistema Martí –d'on extreure un *patró mare*– o bé el sistema de còpia de patró d'una peça de roba que ja tinguis –i que et vagi bé.
- * Adapta el patró obtingut a un model de *bata domèstica*. Parteix de la referència per fer-ho, pots triar: **a)** fer una reproducció de la bata de la persona de referència –a partir de la imatge que tens d'aquesta persona; **b)** crear un nou patró de bata «customitzada» per a generar un homenatge –a partir de detalls de vida que tens de la persona de referència; o **c)** treballar a partir de l'arquetip de bata per a representar o presentar un grup o col·lectiu –la bata *dedicada* ja no a una persona, sinó a una identitat genèrica.
- * Produeix una etiqueta que descrigui *què, qui, com i per què* de la bata.

Segona fase: de portes enfora. Explica, reproduueix i exposa. Transporta l'homenatge que has realitzat i trasllada el debat sociocultural que en ell es planteja.

- * Pren els *tradicionals* jocs de «nines de paper» per a generar un nou model de figurí i la seva vestimenta, que respongui a la mirada dels referents desenvolupats en la primera fase. Treballa individualment o en col·lectiu.
- * Trasllada la teva mirada als públics perquè se sumin al debat, tot produint noves vestimentes i retroaccions. Produeix un nou sistema de joc i tria els seus elements constructius, tècnics i materials, adequats a l'edat i cultura de les persones espectadores.

Condicionants: proposa un nou model de vestimenta que trenqui amb la disciplina proposada en publicacions històriques, com ara la *Cartilla moderna de urbanidad* (Editorial FDT Barcelona, 1929), amb versions diferenciades per nenes i nens. L'homenatge és crític.

Presentació: el treball resultant ha de ser «exposable». L'obra és pública. El contingut i format de les etiquetes depèn de cada grup que el generi.

Referències: per introduir-te, revisa el treball *Tribute to la bata* (2020) de Lucía Herrero i fes un repàs per la història d'aquest objecte simbòlic a través de l'article «Senyores en bata: la història d'una peça icònica» (*Diari de Barcelona*, 9 d'agost de 2020) de Maria Alba. Per treballar la primera fase, investiga sobre el *Corte Sistema Martí*, popularitzat per Carmen Martí de Missé a principis de segle xx; i el tutorial *Extreure patrons* (2020) del Taller de Materials Tous de la Universitat de Barcelona, disponible en el seu Dipòsit Digital. Per treballar la segona fase, imbueix-te en el concepte teclejant «muñecas de papel» o «paper dolls» en el teu buscador habitual; revisa també el projecte *La silla de la reina* (2009), de Sandra March. Condicionalment, observa les diferents reproduccions en línia de la *Cartilla moderna de urbanidad* (Editorial FDT Barcelona, 1929).